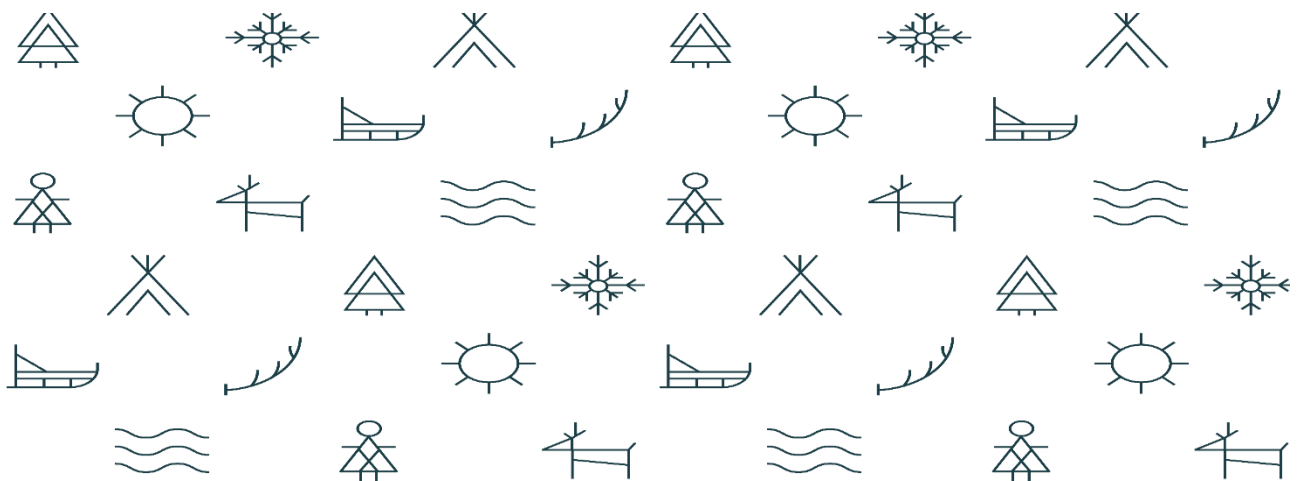


## SALLAN KUNNAN KOULUKULJETUSOPAS

9.1.2023 alkaen



## **Johdanto**

Tämän oppaan tarkoituksena on antaa yhteiset toimintamallit esiopetuksen oppilaiden, peruskoululaisten ja lukiolaisten koulukuljetuksiin ja tukea kuljetusten turvallisuutta.

Perusopetuslain mukaan oppilaan vanhemmilla on ensisijainen vastuu lapsen koulumatkasta ja sen valvonnasta. Koulumatkakuljetusten järjestämisessä noudatetaan perusopetuslain määräyksiä (PoL 32 §) ja hyvinvointipalvelulautakunnan päätöksiä. Hyvinvointipalvelulautakunta päättää koulumatkakuljetuksen perusteista siltä osin, kun ne poikkeavat lainsäädännöstä.

Oppilaille ja vanhemmille tiedotetaan syystiedotteessa ja Wilman kautta koulumatkakuljetuksiin liittyvistä turvallisuussäännöistä, käyttäytymisestä koulumatkakuljetuksissa ja menettelytavoista ongelmatilanteissa. Liikennekasvatus- ja liikenneturvallisuussuunnitelma sekä koulukuljetusopas täydentävät koulumatkoihin liittyviä asioita. Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä käsittelee koulukuljetusten turvallisuuteen liittyviä asioita.

Perusopetuslaki 6 § 1 mom. Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

### **1 Turvallinen koulumatka**

Koulun vastuu oppilaiden turvallisuudesta alkaa, kun oppilas jää koulukyydistä aamulla koulun alueelle. Takseille ja linja-autoille pysäkit sijaitsevat koulukeskuksen alapihalla. Kyydityksiä on valvomassa opettaja. Oppilaiden omakuljetukselle on varattu paikka lukion tien varressa olevalta parkki-alueelta. Sitä kautta on helppo tulla kouluun, eikä koulun alapiha ruuhkaudu liikaa ja vaaratilanteet vähenevät. Oppilaillakin on turvallisempaa, kun liikenne on hallittua.

Perusopetuslain 29 §:n 7 momentin mukaan koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lain velvoitteen lisäksi kaikilla aikuisilla on moraalinen velvollisuus puuttua havaitsemiinsa kiusaamistilanteisiin.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, millä tavoin koululaisautonkuljettajaa tai liikennöitsijää ohjeistetaan ilmoittamaan mahdollisista kuljetusten aikana tapahtuvista kiusaamis- tai muista häiriötilanteista, esimerkiksi kunkin koulun koulukuljetusvastaavalle.

## 2 Kuljetusten myöntämisen yleiset periaatteet

Perusopetuslaki 32 §: Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoitosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoitosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (19.12.2003/1139) Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia.

Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (24.6.2010/642) Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoitosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. (8.4.2011/324)

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Kuljetukset järjestetään vain lapsen ensisijaisen kodin ja lähimmän esiopetuspaikan tai koulun väliselle matkalle. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn vakinaiseen asuinpaikkaan (KHO 2006:10), mutta erillisestä hakemuksesta lapsen ja perheen tilanne huomioiden voidaan järjestää päivittäinen koulukuljetus myös toisen huoltajan luokse kunnan alueella. Sallan kunnassa on pääsääntöisesti myönnetty koulukuljetus kummankin huoltajan luokse, jos huoltaja asuu koulumatkareitin varrella.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Sallatunturin koulun kyyditysoppilailla on keskiviikkoisin 7. tunnin aikana odotustunti. Odotustunnin aikana oppilailla on mahdollisuus saada tukiopetusta, olla kerhossa, tehdä läksyjä, käydä kirjastossa tai käydä hoitamaassa asioita.

Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija tapauksesta riippuen. Lausunnot on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnot on myös ilmentävä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä. Kuljetusta koulumatkan rasittavuuden perusteella tulee hakea jokaiselle lukuvuodelle erikseen.

Erityisoppilaiden koulukuljetukset järjestetään samojen periaatteiden ja perusopetuslain mukaisesti kuin yleisopetuksen oppilaidenkin kuljetukset. Erityisoppilaiden kohdalla kokonaisuus huomioiden voi olla perusteltua, että kuljetus myönnetään, vaikka kilometrirajat eivät täytyisikään. Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on todettu liian vaaralliseksi, kunta järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkalle. Huoltajan velvollisuutena on toimittaa asiantuntijan lausunto sivistysjohtajalle. Koulumatkan turvallisuuden arviointiperusteina käytetään yleisten teiden osalta Sallan kunnan virallisen liikennetyöryhmän antamaa lausuntoa. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset. Esimerkiksi valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista. Tien vaarallisuudesta voi myös poliisi antaa lausunnon. Arviointeja ja suosituksia käytetään asiantuntija-apuna päätöstä tehtäessä. Ne eivät kuitenkaan velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen.

### **3 Koulukuljetusten järjestämisen periaatteet**

Kuljetusreitit laaditaan yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa. Pysähtymispaikat määritellään yhdessä kuljetuksia hoitavien autoilijoiden kanssa siten, että ne ovat turvalliset ja tarkoituksenmukaiset. Kuljetusten aikatauluista ja koulukuljetuksessa noudatettavista ohjeista tiedotetaan huoltajille ja oppilaille lukuvuoden alussa.

Yleisimmin koulukuljetuksia koskevat sopimukset solmitaan yrittäjän ja kunnan kesken. Opetuksen järjestäjä kuljetuksen tilaajana määrittelee kuljetuksen pelisäännöt. Mikäli huoltajilla on muutostovomuksia kuljetuksen suhteen, heidän tulisi ensisijaisesti olla yhteydessä tilaajaan eli sivistysjohtajaan. Kuljettaja ei voi muuttaa reittiä tai aikataulua ilman tilaajan antamia ohjeita. Kuljettajan kannattaa muutoinkin välttää osallistumista mahdollisiin kuljetusten järjestelyjä tai matkustusoikeuksia koskeviin keskusteluihin lasten huoltajien kanssa. Jos autoon jää vapaata tilaa, kuljetuksen suorittaja voi ottaa siihen tilaajan luvalla myös muita matkustajia. Tällöin on kuitenkin syytä jo ennakkoon sopia tilaajan kanssa siitä, kenelle korvaus ylimääräisten matkustajien kuljettamisesta maksetaan sekä kuka sen perii ja miten. Muiden matkustajien osalta tulee myös sopia vastuukysymyksistä kuljetusyrityksen kanssa ja toimintatavasta niissä tilanteissa, joissa kaikki muut halukkaat kuin koulukuljetettavat eivät mahdu kyytiin. Tilanne saattaa esimerkiksi tulla esiin tapauksessa, jossa huoltajat haluaisivat lapselleen kuljetuksen, vaikka kunnalla ei lapsen koulumatkan lyhyiden takia ole lakisääteistä velvoitetta järjestää kuljetusta.

Koulukuljetuksia ei järjestetä eikä korvata:

- perusopetukseen siirtymisestä lähtien hoitopaikasta kouluun eikä hoitopaikkaan
- terapia-, lääkäri-, kerho-, yms. käynteihin
- tilapäisasumisiin, vapaa-ajan asuntoihin tai tilapäisiin hoitopaikkoihin
- kaverin luokse. Mikäli oppilaalle ei ole myönnetty maksutonta koulukuljetusetuutta, oppilas voi kulkea koulukyydissä maksavana asiakkaana, mikäli autossa on tilaa.

## **Koulukuljetuksen hakeminen**

Kuljetusoikeus todetaan esiopetuksessa ja koululla johtajan päätöksellä. Muissa tilanteissa koulukuljetusoikeutta anotaan hyvinvointipalvelulautakunnalta.

## **Aamu- ja iltapäivätoiminta**

Kuljetukset aamu- ja iltapäivätoimintaan eivät kuulu kuntien järjestämisvelvollisuuksiin. Sallassa ei järjestetä erillistä kuljetusta aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville. Ne aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat oppilaat, joiden koulumatka on yli kolme kilometriä, saavat maksuttoman koulukuljetuksen, mikäli aikataulut sopivat aamu- ja iltapäiväkerhon alkamiseen/ päättymiseen. Muina aikoina huoltajat huolehtivat kuljetuksesta.

## **Kuljetusten yleiset ohjeet**

- lapsi liikenteessä on elävä varoitusmerkki. Tämä kaikkien kuljettajien tulisi aina muistaa. Lapsen havainnointi- ja hahmottamiskyky liikenteessä on rajallisempi kuin aikuisen. Lapsi näkee liikennetilanteet aivan eri tasolta kuin aikuinen.
- kuljetuksen aikana autoilija valvoo, että oppilaat käyttävät turvavyötä.
- kuljetukseen voidaan ottaa mukaan sellaisia apuvälineitä (esim. liikuntavälineet), joita tarvitaan opiskeluun tai joiden kuljettamisesta on erikseen sovittu autoilijan kanssa.
- liikennöitsijä järjestää korvaavan kuljetuksen, jos linja-auto tai taksi ei pääse hakemaan oppilaita esim. auton rikkoutumisen vuoksi. On huomioitava, että auto tulee huomattavalla viiveellä.
- kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään.
- mikäli oppilas toistuvasti häiritsee omalla toiminnallaan koulukuljetuksia, voidaan oppilaalta evätä koulukuljetus määräajaksi koulunjohtajan päätöksellä. Eväämistapauksessa huoltajat vastaavat oppilaan koulukuljetuksesta.

## **4 Kuljettajan, huoltajan, oppilaan ja koulun tehtävät ja vastuut**

Kuljettaja vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen, miten koulumatka sujuu ja kuinka lapset ja nuoret matkan kokevat. Kuljettajan roolina on toimia myös kasvattajana, joka omalla toiminnallaan ja esimerkillään ohjaa oppilaita turvalliseen liikennekäyttäytymiseen. Kuljettajalta odotetaan sitä, että hän toimii esimerkillisesti aikuisena ja on hyvä malli ja samaistumiskohde lapsille. Kuljettaja vaikuttaa omalla toiminnallaan lasten käyttäytymiseen ja tapaan toimia koulumatkan aikana. Molempipuolinen tervehtiminen aina kohdattaessa luo matkalle mukavan tunnelman ja on osa tapakasvatusta. Ystävällinen puhetapa, johdonmukainen yhteisistä säännöistä kiinni pitäminen sekä jämäkkä puuttuminen häiritsevään käyttäytymiseen matkan aikana luovat turvallista ilmapiiriä.

Koulukuljetuksissa käytettävä taksi on merkittävä näkyvästi joko valaistulla koulukyytikuvulla tai koulukyytikilvillä. Auto merkitään kuljetuksen alkaessa, ja kupu tai kilvet on poistettava välittömästi kuljetuksen päätyttyä. Jokaiselle matkustajalle on koulukuljetuksessa oltava oma turvavyö.

Käytännössä normaalin sedan- ja farmariauton kuormitus on rekisteriotteeseen merkityn paikkalu-  
vun mukainen. Poikkeuksen muodostavat tyyppihyväksytyin lisäturvavöin varustetut, kotimaassa  
rakennetut 1 + 8 hengelle rekisteröidyt tilataksit, joiden enimmäiskuorma voi auton istuinjärjeste-  
lyistä ja kuljetettavien iästä riippuen olla joko 12 tai 13 oppilasta.

Oppilaat kannattaa sijoittaa autoon siten, että suurimmat lapset sijoitetaan joko auton etuistuimelle  
tai takaistuimen laitapaikoille. Alle 135 senttimetrin pituista lasta ei saa kuljettaa henkilöauton etuis-  
tuimella ilman asianmukaista turvalaitetta. Vaadittavan turvalaitteen tyyppi riippuu lapsen pai-  
nosta. Muista henkilöautoista poiketen taksin takaistuimella saa kuljettaa lapsia näiden koosta riip-  
pumatta ilman turvalaitetta auton omin turvavöin kiinnitettynä. Kuormauksen suunnittelussa kan-  
nattaa huomioida turvavöiden helppo kiinnitettävyyden, sillä kuljettaja on viime kädessä vastuussa alle  
15-vuotiaiden lasten turvavyön käytöstä.

Henkilöautolla kuljetettaessa kuljettajan vastuulla on, että autossa on tarvittavat lain edellyttämät  
turvalaitteet kuten istuinkorokkeet. Lapsen mukana matkustava huoltaja on vastuussa siitä, että alle  
15-vuotiasta lasta kuljetetaan tieliikennelain 94 §:ssä säädetyllä tavalla asianmukaista turvalaitetta  
käyttäen. Ellei huoltaja ole lapsen mukana, ajoneuvon kuljettajan on, M3-luokan linja-auton (koko-  
naismassaltaan yli 5000 kg ja kuljettajan lisäksi tilaa yli 8 matkustajalle) kuljettajaa lukuun ottamatta,  
huolehdittava siitä, että alle 15-vuotias lapsi matkustaa tieliikennelain 94 §:ssä säädetyllä tavalla  
turvalaitetta käyttäen.

Kuljettajan vastuulla on huomioida keliolosuhteet. Kuljettajalla on oltava tiedossa myös toimintata-  
vat poikkeuksellisissa tilanteissa toimimiseen ja ohjeistus siihen, miten esimerkiksi kuljetuksen mah-  
dollisesta myöhästymisestä tiedotetaan koululle. **Sallassa kuljettaja ilmoittaa myöhästymisestä  
koulun toimistosihteerille, joka välittää tiedon edelleen johtajalle / luokanohjaajalle / opettajalle.**

### **Kuljettajan tehtävät**

- ajaa koulukuljetusreitit tilauksen ja sovitun mukaisesti aikataulua noudattaen
- toimii vastuullisena asiakaspalvelijana ja oheiskasvattajana
- varmistaa, että oppilailla on turvavyöt kiinni liikkeelle lähdettäessä
- huolehtii järjestyksenpidosta autossa
- toimii tienkäyttäjän mallina liikennesääntöjä noudattamalla
- pitää kuljetettavien oppilaiden nimilistan mukanaan sekä päivittää listat mahdollisten muu-  
tosilmoitusten mukaiseksi
- noudattaa salassapitosäädöksiä eli ei kerro kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asi-  
oista ulkopuolisille ja pyrkii ohjaamaan myös autossa olevaa keskustelua yleisiin asioihin
- sijoittaa oppilaat autoon huomioiden heidän erityistarpeensa
- pysäköi niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä pois kyydistä turvallisessa paikassa ja saat-  
taa tarvittaessa oppilaan kotitienhaaraan tai ajotien yli
- on ongelmatilanteissa yhteydessä huoltajaan ja koululle
- huolehtii hyvästä fyysisestä ja henkisestä ajokunnosta, sillä vaativa kuljetustehtävä edellyt-  
tää niitä

- huolehtii, että kuljetuksissa käytettävä auto on kunnossa, määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti
- noudattaa kuormitusmääräyksiä
- auton varustaminen alkolukolla (Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päiväkotikuljetuksissa 10.12.2010/1110)
- auton tulee olla varustettuna taksiasetuksen mukaisella koulukyyti-merkillä

### **Huoltajan tehtävät**

Huoltajan tehtävänä on huolehtia, että

- ilmoittaa kyytimuutoksista välittömästi suoraan taksiin tai linja-autoon sekä koululle, jos kyseessä on samaa tai seuraavaa päivää koskeva muutos. Myös lyhytkestoiset, väliaikaiset muutokset ilmoitetaan suoraan autoilijalle (esim. useamman päivän kestävä flunssa tms. jos tiedetään, että lapsi on loppuviikon kotona sairaana). Lapselta kysellään säännöllisesti koulumatkan kuulumisia ja lapsen esiin tuomaa palautetta viedään tarvittaessa eteenpäin koululle.
- kertoa tarvittaessa lapsen sairauksista ja mahdollisista lääkityksistä (esim. diabetes, epilepsia) tai muista lapsen tuen tarpeista, joista kuljettajan on hyvä tietää. Kuljettaja on vaitiolovelvollinen lapsen terveydentilaan liittyvistä asioista
- huoltaja ilmoittaa kirjallisesti esim. tekstiviestillä tai viestilapulla kuljettajalle ja koululle oppilaan koulukuljetuksiin tulevista muutoksista (muu satunnainen kuljetusjärjestely yms.)
- mikäli huoltajalla on tiedossaan pitempiaikainen poikkeama lapsen kuljetuksen tarpeeseen, tulee siitä ilmoittaa suoraan liikennöitsijälle
- oppilas on ajoissa hakupaikalla ja että hakupaikka on esteetön eri vuodenaikoina
- oppilas on pukeutunut sään mukaisesti
- oppilas käyttää pimeällä heijastinta
- oppilas ottaa kyytiin vain sellaisia urheiluvälineitä ja muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esim. liikuntatunneilla ja joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa
- urheiluvälineet ja muut ylimääräiset tavarat on pakattu asianmukaisesti (esimerkiksi luistimissa täytyy olla suojustimet sekä sukset ja sauvat tulee olla niputettuina yhteen)
- huoltajat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana
- huoltajat selvittävät taksien ja linja-autojen aikataulut ja harjoittelevat liikenteessä kulkeamista.

### **Oppilaan tehtävät**

Ennen matkaa oppilaan tulee

- olla ajoissa odotuspaikalla ja odottaa autoa rauhallisesti aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille

- huolehtia siitä, että ei ole likainen tai luminen, kun nousee koulukyytiin
- nostaa kättä linja-auton lähestyessä, että linja-auto pysähtyy ottamaan oppilaan kyytiin pysäkiltä ja nousta sitten autoon reippaasti ja ryntäilemättä
- istuutua penkille ja kiinnittää turvavyö sekä pitää ajomatkan aikana turvavyö kiinnitettynä (myös linja-autossa)

Automatkan aikana oppilaan tulee

- noudattaa kuljettajan antamia ohjeita
- käyttäytyä hyvin ja ottaa muut matkustajat huomioon
- pitää turvavyö kiinnitettynä
- kertoa kuljettajalle, jos tarvitsee apua tai huomaa jonkun toisen tarvitsevan apua

Matkan jälkeen oppilaan tulee

- poistua autosta viivyttelämättä
- odottaa, että kuljetusauto lähtee ja ylittää tie vasta kun se on turvallista jatkaa matkaa kotiin

### **Varhaiskasvatuksen (esikoulu) ja Kirkonkylän ja Sallatunturin koulun sekä Sallan lukion tehtävät**

- käsittelee vuosittain koulukohtaiset kuljetusten pelisäännöt ja tiedottaa niistä
- opastaa huoltajia koulukyytiasioissa
- järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan kuljetusten odotusaikana
- säännöksi vaatiessa (esim. kova pakkanen) koulu järjestää kuljetusoppilaille mahdollisuuden olla sisätiloissa
- toimittaa liikennöitsijöille oppilaiden nimilistat ja aikataulut ennen lukuvuoden alkua
- sopii / ilmoittaa elokuun alussa ennen lukuvuoden alkua liikennöitsijöiden kanssa ja koulujen johtajien sekä varhaiskasvatuspalveluiden johtajan kanssa alkavan lukuvuoden koulukuljetuksista
- arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä
- Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllystyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle

Poliisin liikenteenvalvonnan tarkoituksena on parantaa liikenneturvallisuuksi muun muassa valvomalla koululaisten liikennekäyttäytymistä. Koulukuljetuksiin kohdistetun liikennevalvonnan avulla pystytään havaitsemaan koulukuljetuksien turvallisuuteen liittyvät puutteet. Keskeisimmät valvontakohteet ovat

- kuljettajan ajokunto
- ajonopeus
- ajoneuvon kunto
- ajotapa
- kuormitus ja turvalaitteiden käyttö.



Poliisin tavoitteena on, ettei seuraamuksia tarvitse antaa, vaan kuljettajat noudattavat liikennesääntöjä valvonnasta riippumatta.

## **5 Turvallisuuteen liittyviä säännöksiä**

### **Lasten turvalaitteet**

Tieliikennelaki 94 §: Autossa käytettävän lasten turvalaitteen tulee olla tyyppi hyväksytty E-säännön n:o 44 muutossarjan 03, E-säännön n:o 129 tai moottoriajoneuvojen turvavyöitä ja turvajärjestelmiä koskevan neuvoston direktiivin 77/541/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen annetun komission direktiivin 2000/3/EY mukaisesti taikka mainitun E-säännön tai direktiivin myöhemmän version tai muutoksen mukaisesti. Muussa ajoneuvossa kuin autossa käytettävän lasten turvalaitteen on oltava ajoneuvolaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetettujen vaatimusten mukaisesti tyyppiltään hyväksytty. Alle 135 senttimetriä pitkää lasta moottorikelkan ja raskaan moottorikelkan perävaunussa kuljetettaessa on käytettävä turvavyötä tai turvalaitetta, jos ajoneuvossa on turvavyöt, tai lasten turvalaite on muuten ajoneuvoon asennettavissa. Tästä velvollisuudesta voidaan kuitenkin poiketa taksiliikenteessä olevassa ajoneuvossa siten, että alle 135 senttimetriä pitkää lasta saadaan kuljettaa turvavyötä käyttäen muulla kuin etuistuimella, mikäli turvalaitetta ei ole saatavilla. Alle 3-vuotiasta lasta ei kuitenkaan saa koskaan kuljettaa ajoneuvossa ilman turvalaitetta. Lasta ei saa kuljettaa etuturvatyynyllä suojatulla istumapaikalla selkä menosuuntaan suunnatussa turvaistuimessa, ellei turvatyynyä ole tehty toimintakyvyttömäksi. Alle 135 senttimetriä pitkän lapsen kuljettamiseen ohjaustangolla ja satulamallisella istuimella varustetussa ajoneuvossa on käytettävä lapsen kuljettamiseen soveltuvaa istuinta tai lasten turvalaitetta. Linja-autossa lapsen on omalla istumapaikalla istuessaan käytettävä istumapaikalle asennettua turvavyötä tai lasten turvalaitetta. Alle 135 senttimetriä pitkän lapsen kuljettaminen muussa kuin tässä pykälässä tarkoitettussa ajoneuvossa on sallittua vain, jos ajoneuvossa on lapsen kuljettamiseen soveltuva istuin ja turvavyö taikka lasten turvalaite.

### **Lasten turvalaitteen käyttöä ja henkilöiden kuljetuksia koskevat vastuusäännökset**

Tieliikennelaki 95 § Lapsen mukana matkustava huoltaja on vastuussa siitä, että alle 15-vuotiasta lasta kuljetetaan edellä 94 §:ssä säädetyllä tavalla asianmukaista turvalaitetta käyttäen. Ellei huoltaja ole lapsen mukana, ajoneuvon kuljettajan on, M3-luokan linja-auton kuljettajaa lukuun ottamatta, huolehdittava siitä, että alle 15-vuotias lapsi matkustaa edellä 94 §:ssä säädetyllä tavalla turvalaitetta käyttäen. Jos ajoneuvo on rekisteröity kuljettajan lisäksi enintään 16 matkustajalle, ajoneuvon kuljettajan on huolehdittava siitä, että matkustajat voivat siirtyä turvallisesti ajoneuvoon ja siitä ulos ja että tähän tarvittavia laitteita käytetään. Ajoneuvon kuljettajan on huolehdittava siitä, että matkustajien pyörätuolit ja paarit on kiinnitetty ajoneuvoon.

### **Matkustajamäärä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa**

Kuljettajalle ja kahdeksalle matkustajalle rekisteröidyssä henkilöautossa saa kullakin vähintään 70 senttimetrin levyisellä istumapaikalla, kuljettajan viereistä paikkaa lukuun ottamatta, kuljettaa

koulu- tai päivähoitokuljetuksessa kahta siihen sopivaa matkustajaa. Matkustajien kokonaismäärä saa tällöin olla 13, jos kaikki matkustajat ovat lukuvuoden alkaessa alle 13-vuotiaita, ja muutoin 12.

Jos koulu- tai päivähoitokuljetukseen käytettävässä henkilöautossa on myös muita kuin tämän pykälän soveltamisalaan kuuluvia matkustajia, lasketaan kuljetukseen käytettävien istumapaikkojen enimmäiskuormitus muilta matkustajilta vapaaksi jäävän istumapaikkaluvun mukaan. Koulu- ja päivähoitokuljetukseen käytettävässä linja-autossa saa kuljettajan lisäksi kuljettaa enintään rekisteriin merkityn istumapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia.

### **Koulu- ja päivähoitokuljetusten merkitseminen**

Tieliikennelaki 143 § Koulu- ja päivähoitokuljetuksessa, jonka järjestää kunta, kuntayhtymä, koulu tai laitos tilausliikenteenä ja kuljetukseen saadaan kunnan tai valtion tukea, käytettävässä autossa tulee olla eteenpäin näkyvä heijastava tai valaistu kilpi tai taksivalaisimen päälle tai tilalle asennettu kupu. Kilven tai kuvun tulee olla pohjaväritään keltainen ja siinä tulee olla punaiset reunat sekä keskellä samanlainen musta kuvio kuin liitteen 3.1 mukaisessa liikennemerkeissä A17, Lapsia. Kilven tai kuvun pitää olla kooltaan, sijoittelultaan ja näkyvyydeltään sellainen, että kyytiä odottavat näkevät sen riittävän kaukaa pysäyttääkseen auton. Kilpi tai kupu saa näkyä myös muihin suuntiin kuin eteenpäin. Kilpi tai kupu saa valaista tai heijastaa vain keltaista väriä. Kilpi tai kupu ei saa häiritä muita tienkäyttäjiä. Edellä 1 momentissa tarkoitettua koulu- ja päivähoitokuljetuksen merkintää ei saa käyttää muulloin kuin koulu- ja päivähoitokuljetuksen aikana. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kilven ja kuvun sijoittamisesta, koosta, väreistä sekä heijastavuus- ja valaisuominaisuuksista.

### **Alkolukolla varustetun ajoneuvon käyttö koulu- ja päivähoitokuljetuksissa**

Alkolukolaki 10 § Jos kuljetuksen järjestää kunta, kuntayhtymä, koulu tai laitos tilausliikenteenä ja kuljetukseen saadaan kunnan tai valtion tukea, alkolukolla varustettua ajoneuvoa on käytettävä: 1) esiopetukseen, perusopetukseen ja lisäopetukseen osallistuvien oppilaiden kuljetuksissa; 2) toisen asteen koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden kuljetuksissa; ja 3) päivähoitokuljetuksissa. Kuljetuksista vastaava liikenteenharjoittaja on vastuussa alkolukon asennuksesta ja alkolukon pitämisestä toimintakuntoisena. Muun kuin alkolukolla varustetun ajoneuvon käyttö koulu- ja päivähoitokuljetuksissa

Alkolukolaki 11 § Ajoneuvon rikkoutumisesta tai muusta vastaavasta syystä kuljetuksesta vastaava liikenteenharjoittaja voi tilapäisesti, enintään viiden arkipäivän ajan, käyttää muuta kuin alkolukolla varustettua ajoneuvoa 10 §:ssä tarkoitetuissa kuljetuksissa. Muun kuin alkolukolla varustetun ajoneuvon käytöstä on liikenteenharjoittajan viipymättä ilmoitettava kuljetuksen tilaajalle. Jos kuljetuksesta vastaava liikenteenharjoittaja ei 1 momentissa säädetyistä huolimatta kykene suorittamaan kuljetusta, kuljetuksen tilaaja voi tilapäisesti, enintään kolmen arkipäivän ajan, käyttää kuljetuksessa muuta kuin alkolukolla varustettua ajoneuvoa. Edellytyksenä on, ettei alkolukolla varustettua ja kuljetukseen sopivaa ajoneuvoa ole käytössä.

YHTEYSTIEDOT:

Sivistysjohtaja Marja Myllykangas puh. 040 848 8519

Varhaiskasvatuspalveluiden johtaja Josefina Marola puh. 040 519 2689

Kirkonkylän koulu, koulunjohtaja Jenni Tervo puh. 040 595 3430

Sallatunturin koulu, koulunjohtaja Outi Kettunen puh. 0400 292 794

Sallan lukio, koulunjohtaja Leena Hautajärvi puh. 0400 292 796

Koulukeskuksen toimistosihteri Kaisa Soppela puh. 040 680 4019